

Szentes Város Ifjúsági Konceptiója

2022-2027

Tartalomjegyzék

Bevezető	2
Honnan indulunk, hová tartunk?	3
Előzmények	3
Az ifjúságról való felelősségteljes gondolkodás alapjai	4
Jogsabályi háttér	5
Stratégiai irányvonalak	6
A stratégia elkészítésének folyamata	7
Helyzetkép	8
Életmód, (lelki) egészség	8
Továbbtanulás, pályaválasztás, munka – Menni vagy maradni?	10
Közéleti szerepvállalás, érdekképviselő	11
Információáramlás	12
Önkormányzati koordináció	13
Cselekvési Terv	14
Oktatás, képzés, nevelés	14
Közéleti szerepvállalás, érdekképviselő	16
Információáramlás	17
Zárszó	17
Az elkészítés folyamatában közreműködtek	18
Fogalomtár	19

Bevezető

“Az ifjúsági életszakasz az a kitüntetett korszaka az emberi életnek, amikor szinte minden, ami fontos, megtörténik velünk. Legalábbis így volt régen. Az ember megszerezte a legmagasabb iskolai végzettségét, megkezdte a keresőtevékenységét, a származási családból nemző családba lépett át, elköltözött a születől, családot alapított és gyermekeket vállalt. Az élethelyzet és az életmód megváltozása egyben az identitás kifejlődését és megszilárdulását is jelentette. Az ifjúsági életszakasz jól meghatározható módon az ember tizen- és huszonéveire korlátozódott, és a felnőtt életbe való belépéssel végérvényesen lezárult.”

Manapság mindez gyökeresen megváltozott. *“Nem csupán a lifelong learning folyamatos önfejlesztést hirdető trendje, hanem az iskolapadban töltött idő meghosszabodása és a kényszerű - vagy akár önkéntes - pályamódosítások is arra utalnak, hogy az elhúzódó és széttöredezett iskolai életutak felváltják a korábbi lineáris modellt, amelyben a tanulás időszakát egyből követte a munkával töltött életszakasz.*

*Lényegi elemeit tekintve hasonló trendeket figyelhetünk meg a származási és a nemző család közötti átlépés esetében is. A korábbi stabilitást, amely a család intézményét jellemezte, megingatja a belső konfliktusok láthatósága (pl. válások), illetve az együttélés számos különböző új formája, amelyek - legalábbis látszólag - ugyanúgy kielégítik az igényeket, és mégis kevésbé köteleznek el.”*¹ Székely Levente egyetemi oktató és kutató szerint ennek hátterében két tényező állhat:

1. a kivárás taktikája - a világ bizonytalanságára adott válaszként
2. az elköteleződés tudatos elutasítása, amely szintén a változékony viszonyokra és a kiszámíthatatlanságra vezethető vissza.

“Ott, ahol néhány év alatt egész iparágak alakulnak át gyökeresen, nehéz évtizedekre szakmát választani. (...)

Ott, ahol magunk is a kiszámíthatatlanság folytonos szorongásában, a (vélt vagy valós) lehetőségek csábító kavalkádjában élünk, nehéz döntésre jutni, hogy mit tanuljunk, kik legyünk, kit válasszunk. (...)

*Gyökeresen alakult át világunk, ami egyszerre hordozza magában a kiszámíthatatlanságot, a katasztrófaveszélyt és a bőség lehetőségét.”*²

¹ Székely Levente (2020): Szürke hattyúk 10. o. Enigma 2001 Kiadó, Budapest

² Székely Levente (2020): Szürke hattyúk 11. o. Enigma 2001 Kiadó, Budapest

Honnan indulunk, hová tartunk?

Előzmények

Szentes Város Önkormányzata a kilencvenes évek óta helyi sajátosságai figyelembe vételével és lehetőségei szerint közvetlenül és közvetve is támogatja a városban élő, tanuló ifjúságot.

Főbb állomások:

1996-98 Szentesi Gyermek- és Ifjúsági Kerekasztal (GYIKA)

1998-2016 Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat (SZIDÖK)

2001-től Szentes Város Közéleti Ifjúsági Díja

2003 Szentes Város Önkormányzata elnyerte az Arany Titán díjat, mint az év ifjúságbarát önkormányzata

2005 Szentes Város első ifjúsági koncepciója (felülvizsgálata 2009.)

2007-2013 Civil Ifjúsági Kerekasztal (CIK)

2009 Tehetségpontok

2010 Közösségi Tér a Dózsa-háznál

2011-2015 elkülönített ifjúsági keret

2013-2021 Studium Generale Szentes Program

2017 Szentes Város Ifjúsági Koncepciója

A 2005-ös ifjúsági koncepció 2009. évi felülvizsgálata valójában egy új koncepciónak tekinthető. Előkészítése igen kiterjedt, széleskörű és alapos alkotási folyamattá vált. Sikeresült megszólítani és véleményformálásra ösztönözni a célcsoportot, amely ez esetben a 6-30 éveseket foglalta magában. A város gyermek és ifjúsági korosztályának kérdőíves formában történő megkérdezése során 933 vélemény gyűlt össze. A 6-10 éves korosztály rajzban nyilvánított véleményt (124 rajz). Minden korosztályt sikerült elérni, természetesen a diákokat nagyobb számban, a már felsőoktatási intézményben tanuló vagy dolgozó fiatalokat kisebb számban.

A 2017. évtől érvényben lévő ifjúsági koncepciónál a kérdőíves felmérés célja az előzővel való összehasonlíthatóság volt annak érdekében, hogy mérhető legyen az egyes területeken végzett munka hatékonysága és a város megítélése a fiatalok szemszögéből. 1347 fő töltötte ki a kérdőívet. Az online tér elterjedése lehetővé tette a középiskolát végzett, más településeken továbbtanuló fiatalok könnyebb elérését.

Az önkormányzat a jövőben is kiemelt korosztályként tekint az ifjúságra, mint a város jövőjét jelentő lehetőségre.

A város vezetése, jelen koncepcióval is erősíteni kívánja azt a szemléletet, miszerint figyelembe véve a korosztályra jellemző folyamatosan változó új elvárásokat, azokra reagálva tervezi a település jövőjét.

Fontos szempont, hogy önkormányzati, intézményi, társadalmi, közösségi szinten elfogadják azt a tényt, hogy az ifjúsági korosztály érzékenyebben reagál a gazdasági, társadalmi változásokra, és az azokkal járó személyes körülményekben bekövetkező átalakulásokra.

Az ifjúságról való felelősségteljes gondolkodás alapjai

Szentes sajátosságai közül meghatározó tényező mérete, földrajzi fekvése, a fővárostól való távolsága, illetve ipari és gazdasági jellege. Ez az indulópozíció alapvetően meghatározza a város miliójét, a fiatalok városhoz való viszonyát és az önkormányzat beavatkozási lehetőségeit annak érdekében, hogy élhető, békés, nyitott és szerethető városképet alakítson ki.

Egy település számos tényező együttes és tartós teljesülése esetén formálódik, csiszolódik ifjúságbaráttá. Az ifjúságügy alulszabályozott jogszabályi háttéréből hiányoznak a részletszabályok az ifjúságpolitikai feladatkör ellátásához. Így az önkormányzat autonóm módon maga töltheti meg tartalommal, értékekkel ifjúsági életét. Meghatározó, felelősségteljes és hosszútávú vállalásnak kell e mögött állnia, hiszen a jól szervezett, helyi szintű ifjúsági munka hozzájárul a fiatal korosztályok tagjainak személyes és szociális fejlődéséhez, életkörülményeik és életésélyeik javulásához, valamint elősegíti aktív, felelős polgárrá válásukat.

Sokat hangoztatott megállapítás, hogy a fiatalok jelentik a közeljövő erőforrását. Ugyanakkor országosan és Szentesen is tapasztalható, hogy rájuk jellemző leginkább a földrajzi elvándorlás.

A település jövőjére nézve alapvető fontosságú megismerni életvitelüket, annak sajátosságait, motivációit, problémaköreit, és meghatározni azt, hogy mit lehet tenni azért, hogy ez az erőforrás helyben hasznosuljon.

Fontos feltétel, hogy a település célkitűzései összhangba kerüljenek a benne létező fiatalok igényeivel, terveivel. Figyelmet kell fordítani arra, hogy a fiatalok, illetve képviselőik az önkormányzattal együtt fogalmazhassák meg a célokat és értékelhessék azok teljesülését. Olyan társadalomformáló cél ez, amely az ifjúságot partnernek tekinti, és bevonja a települési szintű folyamatokba, a felmerülő nehézségek megoldásába.

Ahhoz, hogy a megfogalmazott ötletek, célok szervezeten és hatékonyan valósuljanak meg, lekövessék a társadalmi-gazdasági átalakulásokat, alapvető fontosságú, hogy az önkormányzat időszakosan egységes szerkezetbe foglalja ifjúsági munka-, és keretrendszerét. A stratégiai tervezés tartalmát és formát nyújt a döntéshozatalhoz. A közös, hosszú távú célok meghatározása elősegítheti olyan fejlesztési tervek születését, amelyek több választási ciklus alatt is fennmaradnak.

Alapelvek

- Az ifjúság erőforrás
- Jogok és közelezettség
- Részvétel, önrendelkezés és önállóság
- Cselekvés és felelősség egysége
- Egyén és közösség harmóniája
- Szolidaritás és felelősség
- Érvényesülés és értékteremtés
- Szubszidiaritás
- Esélyegyenlőség
- A magyarság és az európaiság megélése
- Környezettudatos szemlélet

Jogszabályi háttér

Az ifjúságpolitika legmagasabb szintű hazai jogforrása Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.), amely kimondja, hogy az állam különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, továbbá védelmezi az ifjúság érdekeit.

Az önkormányzatok ifjúságpolitikai szellemiségét befolyásolják, továbbá olyan egyezmények, mint

- az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata,
- az Oktatásban Alkalmazott Megkülönböztetés Elleni Küzdelemről Szóló Egyezmény,
- a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya,
- az Európai Szociális Karta.

Az önkormányzati ifjúságpolitika közvetlen jogforrása a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, amelyben az önkormányzati feladat és hatáskörökről szóló II. fejezete 13. § (1) bekezdésének 15. pontjában a kötelezően ellátandó feladatok körébe sorolja az ifjúsági ügyeket.

Az ifjúsági koncepció tartalmát, összetételét és célját tekintve leginkább mérvadó, és a koncepció kialakításakor figyelembe vett hazai jogforrás a Nemzeti Ifjúsági Stratégia (a továbbiakban: NIS), melyet az Országgyűlés a 88/2009. (X. 29.) Országgyűlési határozatával fogadott el.

Jogszabályi háttér:

- A Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény
- A Gyermek és Ifjúsági Alapról, a Nemzeti Gyermek és Ifjúsági Közalapítványról, valamint az ifjúsággal összefüggő egyes állami feladatok ellátásának szervezeti rendjéről szóló 1995. évi LXIV. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- A gyermek és Ifjúsági Alaprogram és a Regionális Ifjúsági Irodák működéséről szóló 2/1999. (IX. 24) ISM rendelet

- Az Európai Bizottság Fehér Könyve – Új lendület Európa fiataljai számára, Európai Közösség Bizottsága 2001. november 21-i közleménye, Brüsszel: COM(2001) 681
- A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény
- Európai Közösség Bizottsága 2006. július 20-i közleménye, Brüsszel: COM(2006) 417
- A nemzeti ifjúsági stratégiáról szóló 88/2009. (X. 29.) Országgyűlési határozat
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény részeként, a törvény 13. § (1) bekezdés 15. pontja
- és azok a helyi jogforrások, amelyek közvetve vagy közvetlenül érintik az ifjúságügyet

Azok a kérdések, amelyek magasabb rendű jogszabály által szabályozottak (oktatás, egészségügy, szociális terület), vagy más helyi szakágazati koncepcióban, rendeletben, határozatban részletesen kifejtettek (esélyegyenlőség, lakásügy), nem képezik az Ifjúsági Koncepció tárgyát, de hivatkozásban érinti azokat.

Stratégiai irányvonalak

CÉLCSOPORT

Egyre nehezebb csupán az életkor alapján meghatározni egy fiatal fejlődés-lélektani, pszichés vagy társas fejlettségének szintjét, mivel a gyerekkor és az ifjúkor közötti határvonal elmosódik, másrészt kitolódik utóbbi felső határa, és összeolvad a felnőtt korral. A településen élő ifjúság mellett számolni kell az itt tanulókkal, dolgozókkal vagy éppen álláskeresőkkel is, akik rendszerint aktív idejük nagy részét a város által biztosított környezetben töltik. Mindezt figyelembe véve a koncepció elsődleges célcsoportja a Szentesen élő vagy tanuló 15-30 év közötti fiatalok voltak.

A másodlagos célközönség magában foglalja a fiatalokat segítő szervezeteket, intézményeket, szakembereket, a döntéshozókat, és nem utolsósorban a családokat. Ez utóbbi egyik alapfeladata az érték közvetítés, ezért hangsúlyos a fiatalokról való gondoskodás különböző területein a felelősségük, szerepük. A fentebb említett partnerekkel való együttműködés során a civil terület erőforrásai aktivizálódhatnak egy-egy konkrét ügyben.

E folyamatban a felnőtt társadalom érzékenyítése a korosztály irányában szintén nélkülözhetetlen elem, hiszen e tág korosztály különböző korcsoportjai eltérő sajátosságokkal bírnak, amikre eltérő módon kell reagálni. Az érzékenyítés viszont két irányú folyamat: nemcsak a fiatalok elfogadása, hanem az általuk való elfogadás, más korosztályok megértése is alapja az együttműködésnek.

STRUKTÚRA

Környezetünk felgyorsult ütemű változása, újabbnál újabb trendjei, kihívásai, alkalmazkodásra és gyakori újratervezésre készítetnek bennünket. Éppúgy igaz ez az egyén szintjén, mint a közösségek, a szervezetek és az önkormányzatok esetében, ezért rugalmas kereteket és gyakorlatias megoldási módozatokat kell találni. Tovább építkezve

célszerű folytonosságot biztosítani az előző ciklus bevált és azóta is aktuális koncepcionális elemeinek.

A döntések akkor igazán hatásosak, ha teljességében és rendszerszemlélettel foglalkozunk az érintett korosztályok sajátosságaival. Az ifjúság esetében sem lehet figyelmen kívül hagyni a felnőtté válás életszakaszainak egységességét, mely számos szakterületet érint. Ennek okán az ifjúsági stratégiaalkotás szektorokon átívelő látásmódot, vizsgálatot, tervezést és partnerségeket von maga után.

ÁLTALÁNOS CÉL

Az önkormányzat az ifjúsági koncepció megalkotásával és végrehajtásával hozzá kíván járulni a Szentesen élő fiatalok önállóvá válásának segítéséhez, társadalmi integrációjának megvalósulásához. Sajátos eszközeivel és erőforrásaival támogatni kívánja a fiatalokat és közösségeiket abban, hogy képessé váljanak egyéni és közösségi szinten az egyéni és gazdasági, társadalmi kihívások megválaszolására és ezzel a város népességmegtartó erejéhez hozzájáruljon.

A stratégia elkészítésének folyamata

2017 - Szentés Város Ifjúsági Koncepciójának 2017-2021 elfogadása

2021. I. félév - az ifjúságkutatás előkészítése

2021. II. félév - helyzetfeltárás közösségi felmérés módszerrel

2022. I. félév - eredmények visszacsatolása közösségi beszélgetések formájában,

- az új koncepció véleményeztetése, véglegesítése

Amíg a 2016. évi helyzetfeltárás során elsődleges szempont volt az előző kérdőíves felméréssel való összehasonlíthatóság, addig jelen koncepciónál az ifjúsági közösségi felmérés során a fiatalok véleményét kértük életminőségükre, lehetőségeikre, igényeikre, a település jelenére és jövőjére vonatkozóan.

A helyzetelemzés alapjául szolgáló felmérés a szentesi ifjúságszakmában érdekelt partnerek igényei alapján az Erzsébet Ifjúsági Alap (ERIFA) által elkészített kérdőív segítségével valósult meg. A kérdőív az alábbi hét témakört tartalmazta: szociodemográfia; szabadidő, életmód, kultúra; szolgáltatások és programok; továbbtanulás, pályaválasztás, munka; kommunikációs csatornák, tájékozási platformok; kötődés Szentéshez; társadalmi szerepvállalás, aktivitás, közösségi részvétel. A kérdőívet a kitöltők on-line formában érhatték el. A kitöltés szeptember 20-a és október 3-a közötti két hétben zajlott le, mely során 906 fiatal töltötte ki a kérdőívet.

Az elkészült tanulmány jelen dokumentum mellékletét képezi.

Helyzetkép

Szentes Csongrád-Csanád megye harmadik legnépesebb városa, járási székhely. A békés, jó közbiztonsággal és sok zöld felülettel rendelkező, természetközeli város kiváló élettér a családoknak. A kiterjedt és kiváló szociális háló tovább növeli a családok biztonságérzetét.

Három bölcsőde, 9 óvoda, 5 általános iskola, gimnázium és 4 szakközépiskola található a városban. Óvodába, iskolába a járás több településéről is járnak be gyerekek. Azonban felsőoktatási intézmény vagy annak kihelyezett kara nagy hiányt jelent Szentesnek, hiszen a középfokú tanulmányaik elvégeztével más városokban tanulnak tovább a fiatalok és sok esetben nem térnek vissza a településre.

Szentes számos sajátossága közül meghatározó egyre csökkenő népességszáma, földrajzi elhelyezkedése, a fővárostól való távolsága és a városban működő cégek, vállalkozások profilja. Ez az indulópozíció alapvetően meghatározza Szentes milliójét, a fiatalok városhoz való viszonyát és az önkormányzat beavatkozási lehetőségeit annak érdekében, hogy továbbra is élhető, vonzó, nyitott, barátságos város maradjon.

A város szinte valamennyi stratégiai dokumentumában megállapításra került, hogy az országos tendenciának megfelelően Szentesen is nagy az elvándorlás, a település népességmegtartó ereje egyre csökken, s ez különösen igaz a fiatal generációra. Ez meghatározta a közösségi felmérés fő célját. Azt, hogy megismerve szokásaikat, gondolkodásukat, a városhoz való viszonyulásukat, jövőre vonatkozó terveiket lépéseket lehessen tenni ha nem is az elvándorlás megállítására, de legalább csökkentésére.

Életmód, (lelki) egészség

Az ifjúkor az útkeresés, az identitástudat kialakulásának időszaka, amikor keresik azt, hogy kis is ők valójában és az önállóságra való felkészülés életszakasza. Mindeközben egyfajta krízisidőszak is, hiszen testük és addigi életformájuk átalakul, ami fokozott érzelmi labilitással társul. Próbára tevő időszak ez a gyermeknek, a szülőnek és a szűk környezetnek egyaránt.

Generációs sajátosság az egyre korábban kezdődő biológiai nemi érés és a szexuális kapcsolatok korai létesítése.

Jellemzően ezekben az években gyakoribbá válnak az egészséget károsító magatartásformák (például dohányzás, energiatalozás, alkoholizálás, drogozás).

A járvány ideje alatt bevezetett korlátozások negatívan érintették az iskolás korosztályt is, a tanulmányi elmaradáson túl szociális veszteségeket is elszenvedtek a gyerekek. Tanulási nehézségek, étkezési zavarok, pánik betegségek, digitális eszköz függőség (ami sok esetben az egész családot érinti) jellemezte az időszakot, mindemellett kis számban, de kisgyermekkori pszichiátriai kórképek is megjelentek. Nagymértékben hiányzik a gyermek korosztály pszichiátriai ellátása helyben!

Az általunk megkérdezett fiatalok hétköznap átlagosan 4,8 óra szabadidővel rendelkeznek, míg hétvégén jellemzően szinte minden idejükkel maguk gazdálkodnak. A nem szentesiek esetében meghatározó tényező a napi ingázás, ami elkerülhetetlenül korlátozza szabadidejük egy részének valóban szabad eltöltését. A kollégistákról is megállapítható ugyanez.

A helyi fiatalok háromnegyede mellett a környékbéliek több, mint egyötöde számára jó szabadidős helyszín Szentés; ugyanakkor valamivel több fiatal „veszít” a település, mint amennyit „nyer” e tekintetben.

A kérdezettek legnagyobb része hétköznap és hétvégén (84% és 83%) otthon tölti szabadidejét. A második leggyakoribb válasz a „barátoknál” volt. A baráti látogatás mindkét esetben gyakori, de hétvégén jellemzőbb (53%-65%). Harmadik helyen a „kint a szabadban, természetben” 39 illetve 40%-ban kedvelt helyszín. Feltűnően visszautasított helyszín a „klub/művelődés ház”, melynél még az utcán is szívesebben töltik idejüket a fiatalok.

A legnépszerűbb hobbik fej-fej mellett a zenehallgatás, illetve a filmek, sorozatok nézése voltak, a válaszadók 60-60%-a jelölte meg ezeket. Ezeket követi a barátokkal, illetve a családdal „lógás” beszélgetés, ebben a sorrendben (59-45%), majd az internetezés, számítógépezés, illetve a tanulás következnek 44-38%. A fiatalok harmada (32%) említette a sportolást szabadidős tevékenységei között, valamint 20%-uk túrázik, kirándul szabadidejében.

Általánosságban elmondható, hogy a szolgáltatásokkal és programokkal inkább elégedettek a szentesi fiatalok; egyetlen olyan program vagy szolgáltatás sincs, mellyel kapcsolatos elégedettség meg ne haladná a 60%-os arányt azok körében, akik igénybe veszik az adott programot vagy szolgáltatást. A programok ismertsége már más képet mutat. Legismertebb program a Lecsófesztivál, melyről a válaszolók 82%-a hallott már, második legismertebb az augusztus 20-i Szent István Nap (60%), ezt követik a Krimó koncertek, melyekről már minden második szentesi fiatal hallott. Ezutóbbi esetén három elért fiatalból kettő járt is már ilyen programon, így az elérése e programnak a legmagasabb. A legelégedettebbek (a résztvevők 79-91%-a) a következő programokkal voltak: Művelődési Központ programjai, klubjai, könyvtári programok, Műszakiak Napja, múzeumi programok, és a fentebb már említett Krimó koncertek. A programok túlnyomó többségének ismertségén érdemes lenne javítani, a meghirdetett programok vonzereje változatos, de részben szintén fejleszthető volna, viszont maguk a programok a résztvevőknek jobbra viszonylag magas színvonalat képviselnek.

A 2016. évi felmérés óta változások történtek a városban működő szórakozóhelyek tekintetében. Több, addig népszerű szórakozóhely szűnt meg. A hiány és az ifjúsági igények újabb, fiatalosabb szórakozóhelyek létrejöttét eredményezték. Ennek ellenére minden ifjúsági felmérés során megjelenik a kifejezetten fiataloknak szóló programok, valamint csak a korosztályuknak szóló szabadidős tér hiánya, ahol önszerveződen tevékenykedhetnének.

Továbbtanulás, pályaválasztás, munka – Menni vagy maradni?

Az ifjúsági szokások (például élettervezés, karrier, fogyasztás, értékorientáció) napról napra átalakulnak, és korunk fiataljainak egyéni életútjai sokkal változatosabbak, mint az korábban jellemző volt. A tanulással töltött idő hosszabbodik, a korosztály tagjai egyre később válnak a munkaerőpiac szereplőivé, később alapítanak családot, gyakran csak 25-30 évesen kezdik el élni önálló életüket.

Mindehhez fokozott bizonytalanságérzet párosul, amelyet a Földünkön 100 év óta nem látott világválság csak tovább fokozott, és sokszor nem tudják, hogy mihez is kezdjenek az életben. Úgy vélik, hogy a mai társadalmi viszonyok mellett nagyon nehéz előretervezni, ezért rendszerint elhúzódnak az útkeresésük. Mindez megmutatkozik két kérdésre adott válaszukban is, hogy mi a fiatalok és mi a saját maguk legnagyobb problémája. A szentesi fiatalok legnagyobb problémájaként legnagyobb arányban a következőket jelölték a kérdezettek: céltalanság (36,1%) és az alkoholizmus, kábítószer-használat (33%). Saját maguk számára a munkanélküliséget/elhelyezkedési nehézségeket tartják legnagyobb problémának (8,6%), de szintén jelentős a szórakozási és ismerkedési lehetőségek hiányát jelölők aránya (7%).

Céltalanságukban az is szerepet játszik, hogy a pályaválasztással kapcsolatos döntések megkönnyítését segítő információk hiányosan állnak rendelkezésükre. A továbbtanulást érintő kérdésekben elsősorban a szűk környezetükre támaszkodnak.

A középiskolás korúak több, mint kétharmada (68%-a) kíván érettségizni, mely után több, mint a felük (54%-uk) kíván valamilyen felsőfokú (főiskolai, egyetemi) képzés keretei között továbbtanulni. A szakképzések különböző formáit egyaránt 22%-uk jelölte meg tanulmányi terveik között. Nyelveket a középiskolás korúak fele sem szeretne tanulni (42%).

Munkával, karrierrel, külföldre költözéssel kapcsolatban is megkérdeztük a fiatalokat. A válaszolók csaknem fele (48%-a) fontosnak tartja a távmunka („home office”) lehetőségét. Bizakodónak nevezhetők a szentesi fiatalok (jövőbeli) munkahelyükkel kapcsolatban. Ötből négyen is úgy gondolják, hogy lesz olyan állásuk, amely megközelíti vágyaikat. Azonban a legtöbben nem Szentesen, de nem is Budapesten, vagy külföldön terveznek élni, hanem más településen (48%). A második és harmadik legnépszerűbb lakóhely a közelebbi jövőben Szentes (28%) illetve a külföld (14%) míg a távolabbi jövőben már a külföldre költözés szimpatikusabb lehetőségnek tűnt a válaszadó fiataloknak Szentesnél (24, illetve 21% válaszolt így).

A Szentesen maradást elsősorban valamilyen munkahelyhez köthető tényező segítené elő (24% mondott ide sorolható tényezőt), ilyenek például: képzettségnek megfelelő állásban való elhelyezkedés lehetősége, illetve olyan munkahelyek, melyek szakmai fejlődési lehetőséget biztosítanak, továbbá értelmiségieknek, diplomásoknak vonzó munkahely. Emellett többen említették még a kultúra fejlesztését, több programlehetőséget (5,6%), illetve a tanulmányi lehetőségeket (5%) is.

Nagyjából a válaszadók fele (53,4%) gondolja úgy, hogy nem lesz Szentesen biztos megélhetése hosszútávon, a különösen borúlátók nagyjából kétszer annyian vannak, mint a különösen bizakodók (15 és 7,2%).

Közéleti szerepvállalás, érdekképviselet

„A fiatalok részvétele a közösségi ügyekben alapvető feltétel, mert segítséget nyújt a társadalomba való beilleszkedésükhöz, elősegíti a változtatás igényét, a felelős gondolkozást, a megoldások keresését. A társadalom feladata megteremteni a feltételeket ahhoz, hogy a fiatalok részt vállalhassanak az őket érintő döntésekben.” (Európa Tanács, 1992.)

Korunk ifjúságának értékskáláján a társadalmi kezdeményezésekhez, a civil szervezetekhez, közösségekhez való kapcsolódás egyre inkább a háttérbe szorul. A társadalmi akciók, mozgalmak és a velük járó kockázat kevesek számára vonzó.

Kapcsolódásuk szervezetekhez inkább szolgáltatásalapú és alkalmi programokon vagy tevékenységekben való részvételben merül ki. Kis mértékben tapasztalják meg a közösségi élményeket, így hiányoznak azok a vonzások, amelyek a közösségek felé vinnék őket. Ez többek között jelentős negatív hatást gyakorol a civil szervezetek tagságának, önkénteseinek utánpótlására is.

Aktivitásukat tekintve a lakóhely alapján elkülönítve eltérés tapasztalható: a nem szentesiek 60, míg a helybeliek csak 50%-a tartja magát egyáltalán, vagy inkább nem aktívnak a település közösségének életében.

A válaszadók több, mint fele (55%) megközelítőleg hetente, vagy annál is gyakrabban foglalkozna valamilyen számára fontos közösségi tevékenységgel.

A válaszolók több, mint kétharmada (68-69%) szerint a jó ifjúsági közösség létrejöttében a helyi fiataloknak és a város vezetésének is van feladata, tehát számítanak a város segítségére, de sokan hajlandóak lehetnek részt venni a közösségépítésben.

A kérdőív kitöltőinek csaknem kétharmada (62%-a) gondolta úgy, hogy több közösségi eseményre, a helyi kötődéseket erősítő programra lenne szükség. Ötleiteket, véleményüket viszont jóval kevesebben, csak egyharmaduk (32%) osztaná meg a város vezetőivel, döntéshozóival: ebből 12% ugyan szeretné elmondani véleményét, de nem meri megtenni.

Az a 295 fiatal, aki meg szeretné osztani ötleteit, főleg kötetlen beszélgetés keretei között tenné meg (24%-uk válaszolt így).

Ha a fiatalokat bátorítják és alkalmassá teszik arra, hogy saját szintjükön tudják érthetően kifejezni igényeiket, felismerjék lehetőségeiket, és elkezdjenek cselekedni saját és közösségi céljaik elérése érdekében, az hozzájárulhat a közügyek iránti nyitottabb szemléletmód kialakulásához és a társadalmi felelősségvállalás felé történő elmozduláshoz. Ebben segíthet a tapasztalati tanulás lehetősége, az önkéntes részvételi formák megismerése, azok gyakorlása, a középszintű oktatásba bevezetett iskolai közösségi szolgálat (IKSZ).

Információáramlás

Általánosságban elmondható, hogy a fiatalok jórészt az online térben mozognak, ott érhetők el, ráadásul az általános kommunikációban, a tudásszerzésben és önmaguk kipróbálásában is gyorsabbak és türelmetlenebbek, mint a középkorúak. Egyre jobban felértékelődik a digitális környezet, elsődlegesen is azon részei, melyeket a fiatalok közösségi tevékenységre használnak. Ennek ellenére a kérdőívet kitöltők között az internetezés és számítógépezés csak az 5. helyen áll a népszerűség tekintetében.

Az internethasználat leggyakrabban említett célja a „kommunikáció (chat, skype) a családdal, ismerősökkel (75%), a második és harmadik a videónézés/zenehallgatás és a szórakozás/játék.

A Youtube-ot mindhárom korcsoport szívesen használja (80% felett), az Instagram használata azonban a kor előrehaladtával érezhetően veszít népszerűségéből: míg a legfiatalabbak 88%-a, a 19-24 év közöttieknek 84%-a, addig a 25 év felettieknek már csupán 64%-a kedveli.

A Tik-Tok és a Snapchat szépen megmutatja e három korcsoport közösségi médiafogyasztási szokásainak eltérését: a korról előrehaladva markánsan csökken népszerűségük. Ezek tipikusan nagyon fiatalos platformok.

A helyi hírekről, eseményekről több forrásból is tájékozódhatnak a fiatalok, de mind közül legjellemzőbb a családtag, barát vagy ismerőssel személyes beszélgetések, mint információforrás, a válaszadók több, mint 70%-a jelölte meg ezt a lehetőséget. Második leggyakrabban (de már csak 38,6%-nyian) értesülnek az önkormányzat Facebook oldaláról a hírekről, eseményekről.

Mindezek és a programok ismertsége ráerősítenek arra a tényre, hogy hiányosak a hatékony kommunikáció csatornái, az információáramlás akadozó és hézagos. Ez igaz a fiatalok elérésére és informálására, és igaz az ifjúsággal foglalkozó, és/vagy nekik szolgáltató szervezetek, intézmények közti információáramlásra is. Ez utóbbiakról elmondható, hogy nem ismerik elég jól egymást és a kapcsolódási pontok sincsenek kellően feltérképezve.

A fiatalok és a szervezetek is keveset tudnak egymásról, a programok ezáltal kevesekhez jutnak el. A szülők megszólítása, informálása és aktivizálása is nehézkes, pedig a gyermek tanulására és fejlődésére a szülők és a család gyakorolja a legközvetlenebb és legtartósabb hatást.

Nagyobb hangsúlyt kell fordítani a nyilvánosságra; a kifelé, a fiatalok, a velük foglalkozók és a családok irányába történő kommunikációra. Nemcsak a tájékoztatás fontos, hanem a véleményformálás biztosítása. Támogatni kell, hogy a fiatalok a közösségi média területén tájékozódhassanak a helyi ügyekről, a saját felületükön vegyenek részt a közéletben.

Önkormányzati koordináció

Szentes Város Önkormányzata döntéshozó testülete az önkormányzati képviselőkől álló Képviselő-testület, élükön a polgármesterrel.

Az önkormányzati szakbizottsági struktúrában az Ifjúsági és Sportbizottság nevesítetten is képviseli az ifjúsággal kapcsolatos ügyeket. A Bizottság feladatai közé tartozik többek közt a város gyermek- és ifjúkorú lakossága helyzetének, életkörülményeinek alakulásának figyelemmel kísérése, az ifjúsági jogok érvényesülésének elősegítése a városban.

A Művelődési, Oktatási és Kulturális Bizottságnak is vannak ifjúsággal kapcsolatos tevékenységei, melyek Szentes Város Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzata szerint az alábbiak:

- rendszeres kapcsolattartás valamennyi olyan civil szervezettel a városban, melyek részt vesznek, vagy részt vállalnak az ifjúság nevelésében,
- a Képviselő-testület által elfogadott költségvetési rendeletben jóváhagyott kiadási előirányzat mértékéig pályázati rendszerben dönt a közérdekű feladatok ellátását vállaló szentesi székhelyű civil szervezetek (beleértve az ifjúsági tevékenységi körű szervezeteket) támogatásáról,
- dönt a kiemelkedő tanulmányi eredményt elérő tanulók és felkészítő pedagógusok elismerésére vonatkozó állásfoglalásról.

Az önkormányzati döntések előkészítéséért, végrehajtásáért, az önkormányzati feladatok megvalósításáért felelős, a jegyző vezetésével működő Szentesi Közös Önkormányzati Hivatal részfeladatkörben ifjúsági referenst foglalkoztat. A referens feladatai között szerepel a gyermekeket és az ifjúságot érintő törvényekben és jogszabályokban rögzített jogok és kötelezettségek megismerése, megismertetése, gyakorlati érvényesülésük figyelemmel kísérése, folyamatos kapcsolattartás az ifjúsági terület szereplőivel.

Költségvetés, finanszírozás

Szentes Város Önkormányzata közvetve közösségi teret fenntartó és működtető intézményein keresztül, az ifjúsággal foglalkozó szervezetek pályázati úton történő támogatásával, programok szervezésével, finanszírozással és pályázati források felhasználásával számos módon nyújt támogatást e célcsoportnak.

Az anyagi források korlátozottsága, az ifjúsági területre fordítható kiadások mértéke alapvetően meghatározza a mozgásteret.

Szentes Város Közéleti Ifjúsági Díja

Szentes Város Önkormányzata 2001. évben hozta létre a díjat, amely annak a korosztályi aktivistának illetve felnőtt segítőnek adományozható, aki Szentes városban kiemelkedő érdemeket szerzett a gyermek- és ifjúsági közélet fejlesztésében. 2016. évig a díjat évente egy korosztályi aktivistának és egy felnőtt segítőnek ítélte oda a Képviselő-testület.

Cselekvési Terv

A helyzetkép és a közösségi felmérés eredményeinek figyelembevételével kerülnek meghatározásra a célok és a hozzájuk kapcsolódó feladatok. A részletes feladatokat, határidőket és felelősöket tartalmazó éves Cselekvési Terv, továbbá az évenkénti felülvizsgálat a minden év elején összeülő ifjúságsegítő és ifjúsági kerekasztalokkal közösen készíti el a város ifjúsági referense. Az elkészült dokumentumot márciusi ülésén napirendre tűzi és dönt arról az Ifjúsági és Sportbizottság, valamint a Művelődési, Oktatási és Kulturális Bizottság.

Oktatás, képzés, nevelés

Cél:

Szükséges az ifjúság útkeresését, pályaválasztását segíteni, e korosztálynak az önszerveződéséhez szükséges szolgáltatásokkal és információkkal való ellátása, külföldi ösztöndíjak, önkéntes és csereprogramok adta lehetőségekkel való megismertetése ún. alacsonyküszöbű szolgáltató irodai ellátással.

Az önszerveződésükhöz elengedhetetlen a számukra megfelelő hely biztosítása. A fiatalok számára tehát minél több olyan, korosztályos sajátosságokhoz igazodó, és a fiatalok bevonásával létrehozott biztonságos „tér” létrehozása és működtetése szükséges, ahol szabadon alakíthatják, hozhatják létre közösségeiket, alkotják meg szabályaikat, találhatják ki céljaikat.

Lényeges az egyenlőtlenségekből fakadó társadalmi hátrányok és a lehetőségekhez való hozzáférési küszöb csökkentése, a prevenció.

A járvány ideje alatt bevezetett korlátozások negatívan érintették az iskolás korosztályt is. Többek között tanulási nehézségek, étkezési zavarok, pánik betegségek jellemezték ezt az időszakot. Kis számban, de kisgyermekkorú pszichiátriai kórképek is megjelentek. Nagymértékben hiányzik a gyermek korosztály pszichiátriai ellátása helyben!

Az, hogy a közösségi felmérés célcsoportja a 15-30 éves korosztály, nem jelenti azt, hogy az ennél fiatalabb korosztállyal ne lenne feladata a városnak. Fontos az általános iskolás korú gyerekekkel való kapcsolattartás, számukra különböző programok, preventív előadások, rendezvények szervezése és felkészítésük a diákönkormányzati szerepvállalásra, érdekképviseletre.

Az önkéntesség, mint alapvető érték népszerűsítése már fiatal korban, mely növeli a motiváltságot, a kreativitást és továbblépést jelenthet az elsődleges munkaerőpiac felé is, továbbá elősegíti a tapasztalati tanulást, ha a fiatal minél több, egymástól eltérő területtel kerül kapcsolatba a munkaerőpiacra való kilépést megelőzően.

A célkitűzések között hangsúlyos helyen szerepel a helyi identitás erősítése, azaz a városhoz való kötődés, a lokálpatriotizmus elmélyítése annak érdekében, hogy ez is

hozzájáruljon az elvándorlás csökkentéséhez. Fontos minden olyan eszköz, ami tanulmányaik befejezését követően is, erősíti a „hazatérés” érzését.

Feladat:

- helyi identitást erősítő eszközök alkalmazása, programok szervezése
- hazai és nemzetközi önkéntesség, társadalmi szerepvállalást segítő tevékenységek népszerűsítése, a helyi közösséget építő tevékenységek megteremtése
- ösztöndíj programok, ifjúsági csereprogramok promotálása, azon résztvevőkkel való találkozók megszervezése, az aktivitás, a motiváció fokozása
- kortárssegítők képzése nem formális tanulás útján
- prevenció az egészséges életmód megőrzése érdekében és a helyes életmódra való nevelés, a káros szenvedélyektől mentes életvitelre való iránymutatás
- egyeztető fórum életre hívása az iskolai közösségi szolgálat hatékonyabbá tételéhez a városban működő, érettségit adó képzésben résztvevő oktatási intézmények, az iskolai közösségi szolgálatot befogadó civilszervezetek és intézmények, valamint a fiatalok bevonásával, lehetőségekhez mérten tanévenként egy alkalommal
- az ifjúság helyi szereplőinek kezdeményezéseinek támogatása, együttműködések kialakítása, megerősítése
- a meglévő helyi ifjúsági közösségi terek megújítása, a fiatalok igényei szerinti átalakítása, újabb közösségi terek létrehozása az önkormányzat anyagi és pályázati lehetőségeinek függvényében; forráskeresés, forrásbiztosítás a meglévő közösségi terek a fiatalok igénye szerinti reális fejlesztésére és kialakítására
- a Szentesről elkerülő, máshol szak-, vagy felsőoktatási végzettséget megszerző fiatalok pályakövetése, hogy a tanulmányaik befejezését követően, a város konkrét képpel rendelkezzen az elszármazott humánerőforrásról, ezt pedig összekösse a városi intézmények és a településen működő cégek, intézmények, vállalkozások erőforrás igényeivel, ezzel segítve a fiatalok elhelyezkedését. Ennek módja: a helyi vállalkozások által kínált gyakornoki programok megismertetése a fiatalokkal.
- alacsonyküszöbű információs szolgáltatói iroda létrehozása és működésének biztosítása
- Kábítószerügyi Egyeztető Fórum folyamatos működésének biztosítása
- gyermek korosztály helyi pszichiátriai ellátásának kezdeményezése

Közéleti szerepvállalás, érdekképviselet

Cél:

Fontos, hogy az ifjúságot érintő döntések során a korosztály megszólításra kerüljön.

A korosztályt viszont csak akkor lehet érdemben megszólítani, ha van kit: az érdekeit ismerő egyént és az érdekeket képviselni képes közösséget. Ehhez párbeszédre alkalmas képviseleti rendszer kell, hozzáértő, elkötelezett ifjúságsegítő, ifjúsággal foglalkozó szakemberek és olyan fiatalok, akik hatékonyan tudják képviselni önmagukat és közösségeiket.

Szükséges

- az ifjúság ügyeinek hatékony, autonóm koordinációjának folyamatos megoldása az Önkormányzat működésében;
- a városi ifjúsági közéleti részvétel intézményrendszere érdemi működési feltételeinek folyamatos biztosítása
- önálló, önszervező, ingyenes illetve önköltséges használatú városi ifjúsági terek kialakításával az ifjúsági szervezetek és közösségek működési feltételeinek biztosítása, amely e szervezetek és közösségek tevékenysége által szintén hozzájárulhat a közéleti szerepvállalásra, érdekképviseletre való felkészítéshez, valamint az ifjúság önszerveződéséhez.

Feladatok:

- közéleti szerepvállalásra, érdekképviseletre felkészítő workshopok szervezése
- az iskolai diákönkormányzatok összefogása
- városi diákönkormányzat létrehozása, működési feltételeinek, tevékenységének biztosítása
- diákpolgármester és -alpolgármester tisztségek életre hívása, fenntartása és támogatása, az ifjúság felkészítése erre
- a Szentes Város Közéleti Ifjúsági Díjának évenkénti odaítélése, ezzel is korosztályukból származó pozitív példaképeket adni és motiválni a fiataloknak
- Ifjúsági és ifjúságsegítő kerekasztalok megalakítása és rendszeres működésének elősegítése, biztosítása

Információáramlás

Cél:

Szükség van minél több információ eljuttatására a fiatalokhoz. A korosztály info-kommunikációs és internethasználati szokásaihoz igazodó, akár virtuális szolgáltatásokat kell előtérbe helyezni.

Azonban nemcsak a fiatalok informálása, hanem a kétirányú, interaktív kommunikáció kialakítása és fenntartása a cél.

Fontos a helyi ifjúsági területen tevékenykedők információs hálójának a kialakítása és működtetése, a partnerségek, együttműködések erősítése a lehetőségek és a pályázati források jobb kihasználása érdekében.

Feladat:

- közösségi médiafelületeken ifjúsági oldalak létrehozása az ifjúság elérése, az interaktív kommunikáció elősegítése érdekében
- Városi Diákönkormányzat, a Diákpolgármester, valamint az ifjúsági szakfeladatot ellátó intézmény, szervezet bevonása a városi döntéshozatali rendszerbe előzetes véleményezési, valamint az üléseken – bizottság, képviselő testület – tanácskozási jogkörrel való részvétel biztosítása
- Az ifjúsági közéleti részvételi tevékenységek média-nyilvánosságának biztosítása
- a korosztály kommunikációs készségeinek fejlesztése nem formális tanulás, workshopok formájában
- az általános és középiskolákkal való kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás hatékonyságának növelése

Zárszó

A koncepció elfogadását követően, folyamatosan szükséges annak frissítése, felülvizsgálata az ifjúságpolitikai aktualitások, a jogszabályok és a fiatalok generációinak változó igényeinek figyelembevételével.

A koncepcióban foglalt feladatok megvalósítása tárgyától függően rövid-, közép-, és hosszútávon tervezettek. Konkrét határidők és felelősök nem kerültek meghatározásra, mert a fiatalok üteméhez szükséges igazodni a megvalósítás tekintetében és szakágazatok között, valamennyi helyi ifjúságügyi szereplő együttes tevékenységére szükség van a célok elérése és a feladatok megvalósítása érdekében. Azon feladatoknak, amelyeknek pénzügyi vonzata van a lehetőségek függvényében fedezetként szolgálhatnak egyrészt pályázati források, másrészt adott költségvetési éven belül biztosított források.

Szentes, 2022. június 20.

Szabó Zoltán Ferenc
polgármester

Az elkészítés folyamatában közreműködtek

Alföldi Agrárszakképzési Centrum - Bartha János Kertészeti Technikum és Szakképző Iskola
Életjel Egyesület
Diák Brancs
Felsőpárti Református Egyházközség
Hit Gyülekezet
Horváth Mihály Gimnázium
HSZC Boros Sámuel Technikum
HSZC Pollák Antal Technikum
HSZC Zsoldos Ferenc Technikum
Hunyadiak Örökében Történelmi Hagyományőrző Egyesület
Kábítószerügyi Egyeztető Fórum
Kosztá József Múzeum
Krimó (Budai Abigél)
Szentesi Családsegítő Központ (Barát László szociológus, kutató, az iskolai szociális segítők)
Szentesi Evangélikus Egyházközség
Szentes Nagytemplomi Református Egyházközség
Szentesi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Szentesi Művelődési Központ
Szentes Város Könyvtár
Új Hajtás 102 Ifjúsági Közösség
582.sz. Attila Cserkészcsapat

Az Ifjúsági Konceptiót és Cselekvési tervet összeállította, szerkesztette:
Vidovicsné Molnár Zsuzsanna közművelődési, civil, ifjúsági és esélyegyenlőségi referens

A koncepcióalkotás folyamatát szakmailag mentorálta:
Erzsébet Ifjúsági Alap Nonprofit Közhasznú Kft.

Fogalomtár

Aktivizálás: Az ifjúsági részvételi folyamatban a fiatalok motiválása, a folyamatokba való bekapcsolódásuk elősegítése.

Alacsonyküszöbű szolgáltató iroda: az alacsonyküszöbű kifejezés arra utal, hogy a szolgáltatást végzők nem támasztanak magas követelményeket az igénybe vevőkkel szemben, a szolgáltatás igénybevételének szinte nincs feltétele.

Animálás: azt a segítő, lelkesítő tevékenységet jelöli, amelyet leginkább a katalizátor szerepéhez lehet hasonlítani. Ebben az értelemben jelentheti a közösségi-, sport-, stb. élet iránti igények felkeltését, ösztönzését, majd mindezek sajátos önszerveződését.

Attitűd: magatartás, viselkedés, modor, szellemi beállítottság, szerep; továbbá hozzáállás, viszonyulás valamihez, vagy valakihez.

Autonómia: önállóságot jelent, mely az ifjúkor egyik jellemzője. A tinédzser fiatalok a felnőtt társadalom számára igyekeznek minél jelentőségteljesebben kifejezni önállóságukat, önálló mivoltukat.

Az autonómia megnyilvánul:

- a tudatosság és önállóság formájában, az önálló gondolkodásban és cselekvésben,
- az érzések és érzelmek szabad kifejezésében,
- az intimitásban, a meghitt őszinte kapcsolattartásban,
- a vélemény és akarat kifejezésében.

Együttműködés: Két vagy több szereplő közös vagy hasonló célok irányába mutató összehangolt, együttes tevékenysége. Az együttműködés kölcsönös előnyökkel és olyan eredményekkel jár, amelyeket a résztvevő személyek vagy szervezetek egymás nélkül nem tudtak volna elérni. Az ifjúsági munka egyik legfontosabb értéke. Annak érdekében, hogy az ifjúsági korosztályok tagjai ne csak az individuális, előbb-utóbb versengéshez vezető stratégiákat ismerjék meg, sok ún. kooperatív módszerrel és technikával dolgozik a különböző ifjúsági tevékenységek során.

Koncepció: azt mondja meg, hogy egy szakterületen mit akarunk elérni és miért. A stratégia pedig azt mutatja meg, hogy milyen módon, milyen célok kitűzésével, milyen feladatok megvalósításával és mely kulcsterületek fejlesztésével jutunk oda.

Helyi kezdeményezés: A közösség valós szükségletein alapuló, onnan származó és vezérelt saját ötletek, tevékenységek összessége.

Ifjúkor: a gyermekség és a felnőttkor közötti időszak, a serdülőkor vége, a felnőttkor kezdete.

Ifjúsági kezdeményezés: Az ifjúsági korosztályokba tartozók által megfogalmazott és megvalósított tevékenység (tervezés, lebonyolítás, értékelés). Olyan a korosztályokba tartozók által indított, kitalált projekt, amely hozzájárul kezdeményezőkézségük és kreativitásuk kibontakoztatásához, amelyek által közvetlenül és aktívan bekapcsolódhatnak a társadalmi folyamatokba. Annak érdekében, hogy a kezdeményezés megvalósuljon, és pozitív tapasztalatokkal záruljon, ifjúságsegítők vagy más felnőttek konzultációkkal segíthetik őket, de meghatározó módon nem vesznek részt az ötlet projektté formálásában, kivitelezésében.

Ifjúsági koncepció: Szentés Város Önkormányzatának az a tervezési dokumentuma, amely az aktuális jogszabályokra alapozva meghatározza az ifjúságpolitika helyi céljait, prioritásait, az önkormányzat felelősségvállalásának területeit, azokat az alapelveket, melyeket a szolgáltatások, tevékenységek fejlesztése során érvényesíteni kell, a fiatalokkal kialakított, rendszerezett elképzelés arra vonatkozóan, hogyan viszonyuljunk élethelyzeteikhez, miként határozzuk meg szerepüket a város (köz)életében.

Ifjúsági referens: A települési (térégi, vagy megyei) ifjúsági referenst az önkormányzat, önkormányzati intézmény vagy az önkormányzattal az ifjúsági feladatokra vonatkozó feladat-ellátási szerződést kötött ifjúsági célú társadalmi szervezet, alapítvány, a helyi önkormányzat által alapított közalapítvány, egyházi szervezet vagy közhasznú társaság alkalmazza.

Legfőbb felelőssége az önkormányzat - ifjúsági feladatok ellátása kapcsán adódó - közigazgatási feladatainak, illetve az önkormányzat illetékességi területén nyújtott ifjúsági szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos intézkedéseinek koordinálása, továbbá az önkormányzat ifjúsági érdekegyeztetési rendszerének kialakítása, fejlesztése.

Munkája során közvetlen kapcsolatban áll az önkormányzat ifjúsági ügyekért felelős bizottságával, továbbá - amennyiben van - az ifjúsági ügyekért felelős tanácsokkal. Aktív kapcsolatot tart fent az ifjúságsegítői feladatokat ellátó szakemberekkel, az ifjúsági korosztályi és szakmai közösségekkel (informális csoportjaival), szervezetekkel, a helyi ifjúsági tanáccsal.

Elkészíti a munkakörével összefüggő közgyűlési és bizottsági előterjesztéseket, beszámolókat. Segíti az ifjúság érdekeinek közvetlen képviselőire irányuló ifjúsági kezdeményezések megvalósítását. Együttműködik mindazon intézményekkel, egyházakkal és társadalmi

szervezetekkel, amelyek a gyermek- és ifjúsági feladatok ellátásában érdekeltek.”

Ifjúságsegítő: A fiatalokkal rendszeresen találkozik, napi kontaktusban van velük. Az ifjúságsegítőnek érzékenynek kell lennie a fiatalok problémáira, megváltozott életkörülményeikre, empatikus és türelmes, valamint a biztonság és odafigyelés érzetét kell, hogy nyújtsa a fiatal számára.

Kortárssegítők: olyan fiatalok, akik azonosulási képességeiket mozgósítva, mellérendelt szerepből igyekeznek segítséget nyújtani egykorú társaiknak. Sokszor a híd szerepét töltik be a fiatalok és a kompetens személyek között. Ez a híd valódi tereken és időközön ível át: az iskola vagy az utca világát köti össze a segítő intézményekkel, az éjszakai életet a nappal igénybe vehető szolgáltatással, illetve a tizen- és huszonéves fiatalok életvilágát a felnőttek kiszámíthatóbb világával. A kortárssegítés céljain és eszközein túl legalább ennyire érdekes megismerni a kortárssegítők belső világát is, mert a fiatalok egy csoportjának életformájáról van szó.

Közösségi tér: Olyan infrastrukturális keret, ahol a településen vagy környezetében élő állampolgárok formális és informális csoportjai helyet és lehetőséget kapnak közösségi tevékenységeik gyakorlására.

Motiváció: Azon késztetések, vágyak, attitűdök, amelyek meghatározott cél elérése érdekében merülnek fel, és irányítják a magatartást.

Nem formális tanulás: Hagyományos értelemben a köz- és felnőttoktatás keretein kívüli szervezésben megvalósuló képzéseken lezajló, tervezett, tudatos tanulási folyamatot jelöljük így. Az ifjúsági munka egyik legfontosabb eszköze, terepe. A nem-formális (és informális) tanulási folyamatban megszerzett kompetenciák tudatosítására és elismertetésére az Európai Unió külön szakmai, módszertani eszközrendszert: fejlesztett ki és működtet (<https://www.youthpass.eu/hu/>).

Önkéntesség: Olyan tevékenység, melyet egyénileg vagy csoportosan, rendszeresen vagy alkalmanként, belföldön vagy külföldön a közjó érdekében személyes akaratból végeznek anyagi ellenszolgáltatás nélkül.

Prevenció: megelőzés. Az ifjúsági munka egyik célja a helyes életmódra való nevelés, a káros szenvedélyektől mentes életvitelre való iránymutatás. Az elsődleges megelőzés körébe tartozik minden olyan tevékenység, illetve gyakorlat, amely révén csökken a drog-, alkoholhasználat és egészségkárosodás veszélye. Az elsődleges megelőzés a betegségek, káros szenvedélyek kialakulását, előfordulását védi ki. A másodlagos azokat a tevékenységeket jelenti, amivel a betegségeket és káros szenvedélyeket a korai stádiumokban lehet felfedni és meglehetősen állítani a további romlást. A harmadlagos megelőzés a betegségek

kezelése, gondozása útján kívánja a romlást visszafordítani és a rehabilitáció útján visszavezetni az egyént az egészséges életvitelhez. A második és a harmadik prevenció szintnél az ifjúsági munka mellett megjelennek a szociális munka és a mentálhigiéné munkaformái, eszközei is.

Projekt: Olyan egyedi tevékenység/folyamat, amelynek meghatározott kezdete, vége, célja-eredménye és egyedi jellegzetességei vannak. Lehetővé teszi, hogy egy adott ötlet szervezett, strukturált lépések sorozatával megvalósításra kerüljön; egy bizonyos területi és időbeli kontextusban helyezkedik el. A projekt életciklusa: ötlet- igényfelmérés, tervezés-előkészítés, a tevékenység megvalósulása, értékelés, dokumentáció.

Települési ifjúsági munka: A településen élő, dolgozó, tanuló ifjúsági generációkkal és generációkért történő ifjúsági munka. Célja az ott élő ifjúsági korosztályok életkörülményeinek javítása, a szabadidő hasznos eltöltésének biztosítása, érdekképviselői rendszerek elősegítése. Települési ifjúsági munkát az ifjúsági referensek, ifjúságsegítők, a művelődési intézmények szakemberei végezik. Minden település más és más sajátosságokkal, adottságokkal, kulturális és gazdasági lehetőségekkel rendelkezik.

Workshop (műhelymunka): Kis létszámú tanulási, foglalkozási forma, amelynek alapja a vezetőtől kapott tájékoztatás alapján történő, önálló ill. kollektív problémamegoldással végzett feladat-végrehajtás. Hatékony, intenzív vitákat tartalmazó munkaforma, amely során mindenki szót kap.